

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Till:

li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets
dnr LI2024/01634

2025-02-10
LM2024/064091

Remissvar på ”En konkurrenskraftig drönarbransch i Sverige”

Sammanfattning

Lantmäteriet är positiva till att medverka med andra i kommande samarbeten och arbetssätt samt dela med sig av erfarenheter om hanteringen av tillstånd för att sprida sammanställningar av geografisk information från fotografering eller liknande registrering från luftfartyg, så kallade spridningstillstånd, för att höja kunskapen inom området hos andra aktörer.

SPRIDNINGSTILLSTÅND

Enligt 2 § förordning (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet är myndigheten förvaltningsmyndighet för frågor om bland annat grundläggande geografisk information. Under Lantmäteriets uppgift som förvaltningsmyndighet finns lagen (2016:319) om skydd för geografisk information (GiL). Syftet med lagen är att skydda uppgifter av betydelse för totalförsvaret, se 1 § GiL.

Utgångspunkten är att det är förbjudet för någon annan än Försvarsmakten, Lantmäteriet och Sjöfartsverket att sprida en sammanställning av geografisk information som har inhämtats från luftfartyg genom fotografering eller liknande registrering, se 9 § GiL och 6 § förordning (2016:320) om skydd för geografisk information. Av förarbetena till GiL framgår att även obemannade luftfartyg såsom drönare omfattas av begreppet luftfartyg. Det innebär i praktiken att den som använder en kamerautrustad drönare och fotograferar från drönaren med avsikt att sprida fotografierna omfattas av lagens krav¹.

Lantmäteriets roll är enligt 6 § förordningen att pröva ansökningar om spridning av sådan landgeografisk information. Tillstånd ska ges om spridningen inte kan antas medföra skada för totalförsvaret, se 9 § tredje stycket GiL.

¹ Proposition 2015/16:63 Skydd för geografisk information, s. 37.

Lantmäteriet har också rätt att inom sitt ansvarsområde meddela vissa föreskrifter om undantag från tillståndskravet i GiL, se 12 § förordningen.

Lantmäteriets roll i förhållande till drönartrafik är alltså att myndigheten dels är tillståndsgivande myndighet i fråga om spridning av fotografier och liknande registreringar över svenskt landterritorium som har tagits genom användande av drönare samt dels har rätt att meddela föreskrifter om vissa undantag från sådant tillstånd.

År 2016 då Lantmäteriet tog över hanteringen av spridningstillstånd från Försvarsmakten inkom cirka 700 ärenden, en bråkdel i jämförelse med de cirka 22 000 ärenden som inkommit i snitt de fyra senaste åren. Trots stora interna effektiviseringar av hanteringen av spridningstillstånd har handläggningstiden ökat. Lantmäteriet har i de senaste årens budgetäskanden, utan framgång, sökt ytterligare medel för att täcka de kostnader som volymökningen medför. Att söka spridningstillstånd är avgiftsfritt för de sökande. Handläggningstiderna vid utgången av 2024 var cirka 80 arbetsdagar.

Långa handläggningstider får även stora direkta konsekvenser på drönarbranschen och för de företag som etablerat sig med inriktning på utbildning från drönare. Avsaknaden av kapacitet att hantera spridningstillstånd påverkar också myndigheters och kommuners möjligheter att effektivisera sina verksamheter med hjälp av denna tekniska utveckling. En sektor som är påverkad av de långa handläggningstiderna är de myndigheter som ansvarar för liv, egendom och miljö. Polismyndigheten behöver exempelvis ofta tillstånd relativt snabbt för förundersökningar och för rättsprocesser. Med andra ord kan även rättssäkerheten komma att äventyras.

DIGITAL INFRASTRUKTUR FÖR SYSTEM FÖR ANVÄNDANDE AV DRÖNARE

I rapporten tas upp att utanför U-space-lufttrum kan den digitala infrastrukturen i ett vidare begrepp innefatta kommunikationsnätverk, satellitnavigeringssystem, datahantering och lagring, sensorsystem och system för geografisk informationsmedvetenhet, men även cybersäkerhet och digitala gränssnitt.

För en säker och robust flygning med drönare kan information om pålitlighet i geodata och positionstjänster behöva stärkas. Lantmäteriet vill därför lyfta fram att drönaroperatörerna vid planering och genomförande av sina flygningar även behöver använda information som tillhandahålls av Lantmäteriet. Det handlar då inte bara om geografisk information i form av kartmaterial och höjddata utan även Swepos-tjänster som är ett nationellt nätverk av fasta referensstationer och ger möjlighet till navigeringsstöd samt noggrann positionsbestämning i realtid även för drönare.

SAMARBETEN

För att kunna utföra spridningstillståndsarbetet har Lantmäteriet regelbundna kontakter bland annat med Försvarsmakten och länsstyrelserna. Speciellt i samarbetet med Försvarsmakten handlar det även om

lagutveckling kring spridningstillstånd i forma av dialog mellan Försvarmakten och Lantmäteriet. När det gäller samarbete och arbetssätt kring spridningstillstånd har Lantmäteriet även etablerade kontakter med Sjöfartsverket om hanteringen av spridningstillstånd.

Under 2021-2022 deltog Lantmäteriet i projektet BEViS (bevakningsansvariga myndigheter i samverkan). Syftet med BEViS var att utveckla samverkansformer med organisatorisk, juridisk, teknisk och säkerhetsmässig förankring. Det som bland annat hanterades var gemensamma grunder och metoder så att bevakningsansvariga myndigheter med uppdrag inom skydd och säkerhet skulle få möjlighet till en lägesbild från bevakningssensorer som är väl anpassade till behoven. Förbättrad samordning ger effektivitet och redundans för Sveriges krisberedskap men också att det fungerar i det vardagliga arbetet. De myndigheter som var särskilt engagerade i BEViS var Polismyndigheten, Trafikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Sjöfartsverket, Kustbevakningen, några räddningstjänster samt Lantmäteriet.

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande generaldirektör Nils Svartz. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist och tillförordnad gruppchef Peter Wasström (den sistnämnda föredragande) medverkat.

För Lantmäteriet

Nils Svartz

Peter Wasström